

Palveluosasto / Kuljetus- ja pätevyysyksikkö
Tiina Ranne**Muistioluonnos**

8.11.2022

**KANSAINVÄLISEN MERENKULKUJÄRJESTÖN (IMO) YLEISKOKOUKSEN 32. ISTUNNON
PÄÄTÖSLAUSELMAN HYVÄKSYMINEN (IMO-YLEISSOPIMUKSEN MUUTTAMINEN)****Hyväksyttäväksi esitettävä päätöslauselma**

Yhdistyneiden Kansakuntien merenkulkukonferenssissa Genevessä tehtiin 6 päivänä maaliskuuta 1948 Kansainvälistä merenkulkujärjestöä (*IMO, International Maritime Organization*) koskeva yleissopimus, jäljempänä *IMO-yleissopimus*. Suomi ratifioi yleissopimukseen 21 päivänä huhtikuuta 1959 (SopS 20/1959). IMO-yleissopimusta on muutettu useita kertoja IMO:n yleiskokouksen päätöksillä.

Tasavallan presidentin hyväksyttäväksi esitetään nyt yleiskokouksen antama päätöslauselma A.1152(32).

Yleiskokous hyväksyi 32. istunnossaan joulukuussa 2021 päätöslauselman A.1152(32), jolla muutetaan IMO-yleissopimusta. Muutokset on valmisteltu IMO:n neuvostossa niin kutsutun neuvostoreformityön yhteydessä. IMO:n neuvosto on IMO:n täytäntöönpaneva elin, joka valvoo IMO:n toimintaa yleiskokouksen puolesta, silloin kun yleiskokous ei kokoonnu. Päätöslauselmalla on tarkoitus saattaa voimaan muutokset IMO:n neuvoston kokoonpanossa sekä neuvoston kauden pituudessa. Muutokset koskevat IMO-yleissopimuksen 16, 17, 18 ja 19(b) artiklaa. Muutosten myötä IMO:n neuvoston jäsenmäärä kasvaisi 40 jäsenestä 52 jäseneseen siten, että jäsenkategorioissa A ja B jäsenten määrä kasvaisi kahdella jäsenellä, ja C-kategoriassa kahdeksalla jäsenellä. Samalla pidennettäisiin neuvoston kautta siten, että jatkossa neuvoston kausi kestäisi kahden vuoden sijaan neljä vuotta. Lisäksi yleissopimuksen 81 artiklaa muutettaisiin siten, että kaikki YK:n viralliset kielet olisivat yleissopimuksen todistusvoimaisia kieliä. Tällä hetkellä yleissopimuksen todistusvoimaisia kieliä ovat vain englanti, ranska ja espanja, mutta muutoksen myötä myös arabiasta, kiinasta ja venäjältä tulisi todistusvoimaisia kieliä.

Muutoksella varmistettaisiin se, että neuvosto edustaa paremmin kaikkia jäsenvaltioita. IMO:ssa on tällä hetkellä 175 jäsenvaltiota, joten neuvoston kokoa on tarvetta laajentaa vastaamaan järjestön kasvanutta jäsenmäärää. IMO:n neuvoston kokoa on muutettu viimeksi yleiskokouksen päätöslauselmalla A.735(18) vuonna 1993. Nyt tehtävän uudistuksen myötä neuvosto edustaisi 30 % jäsenvaltioista. Pidentämällä neuvoston kautta neljään vuoteen varmistettaisiin se, että neuvostolla on aikaa pitkäjänteisesti kehittää IMO:n toimintaa eikä jäsenten tarvitse koko ajan kampanjoida jo seuraavaa neuvostopaikkaa.

Esitetyillä muutoksilla ei ole merkittäviä taloudellisia, hallinnollisia tai poliittisia vaikutuksia. Sopimusmuutoksilla pyritään ajantasaistamaan IMO:n toimintaa, ja mahdollistamaan entistä laajempi edustautuminen IMO:n neuvostossa. Kansallisesti muutoksilla ei ole suuria vaikutuksia, sillä muutoksista ei synny kustannuksia jäsenvaltioille eikä uutta hallinnollista taakkaa. Neuvoston jäsenmäärän kasvu mahdollistaa sen, että useampi IMO:n jäsenvaltio voi saada neuvostopaikan. Tämä edesauttaa myös Suomen mahdollisuuksia tulla valituksi neuvostoon.

Muutosten yhteys kansalliseen lainsäädäntöön

IMO-yleissopimus on saatettu Suomessa voimaan asetuksella valtioiden välistä neuvoo-antavaa merenkulkujärjestöä koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta (SopS 20/1959). Sopimusta on muutettu useita kertoja mm. järjestön nimen muutoksen yhteydessä.

Asian valmistelu

Esityksestä antoivat lausuntonsa.... Lausunnoissa..

Hyväksymismenettely ja kansainvälinen voimaantulo

IMO-yleissopimuksen 71 artiklan nojalla yleissopimuksen muutokset tulevat voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua siitä päivästä, kun kaksi kolmannesta järjestön jäsenistä, lukematta mukaan ylimääräisiä jäseniä, on muutoksen hyväksynyt. Muutokset tulevat tällöin voimaan kaikkien muiden jäsenten osalta paitsi niiden, jotka ennen muutosten voimaantuloa ilmoittavat, että ne eivät hyväksy muutoksia.

Muutosten kansainvälisen voimaantulon edellytykset eivät ole vielä täyttyneet, koska vasta kolme valtiota on hyväksynyt muutokset. Käytännössä muutosten arvioidaan tulevan voimaan noin kymmenen vuoden kuluessa aikaisempien sopimusmuutosten tapaan. IMO:n yleiskokous A.32 pyrki kuitenkin nopeuttamaan sopimusmuutosten voimaantuloa ja antoi muutosten lopullisen hyväksymisen yhteydessä päätöslauselman A.1172(32), jossa kehoitetaan jäsenvaltioita hyväksymään sopimusmuutokset mahdollisimman nopeasti siten, että ne tulisivat voimaan vuoteen 2025 mennessä.

Esitetyt muutokset ovat teknisiä, eivätkä ne kuulu Suomessa lainsäädännön alaan, eivätkä siten vaadi eduskunnan suostumusta. Näin ollen tarkoituksena on, että tasavallan presidentti hyväksyisi perustuslain 93.1 §:n nojalla muutokset, ja tämän jälkeen Suomi toimittaisi Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan muutoksia koskevan hyväksymiskirjansa. Muutokset on tarkoitus saattaa Suomessa voimaan muutosten voimaantuloedellytysten täytyttyä valtioneuvoston asetuksella samanaikaisesti muutosten kansainvälisen voimaantulon kanssa.

Esitys

Edellä olevan perusteella esitetään, että Tasavallan presidentti hyväksyisi Yhdistyneiden Kansakuntien merenkulkukonferenssissa Genevessä 6 päivänä maaliskuuta 1948 tehtyyn Kansainvälistä merenkulkujärjestöä koskevaan yleissopimukseen tehdyt muutokset.